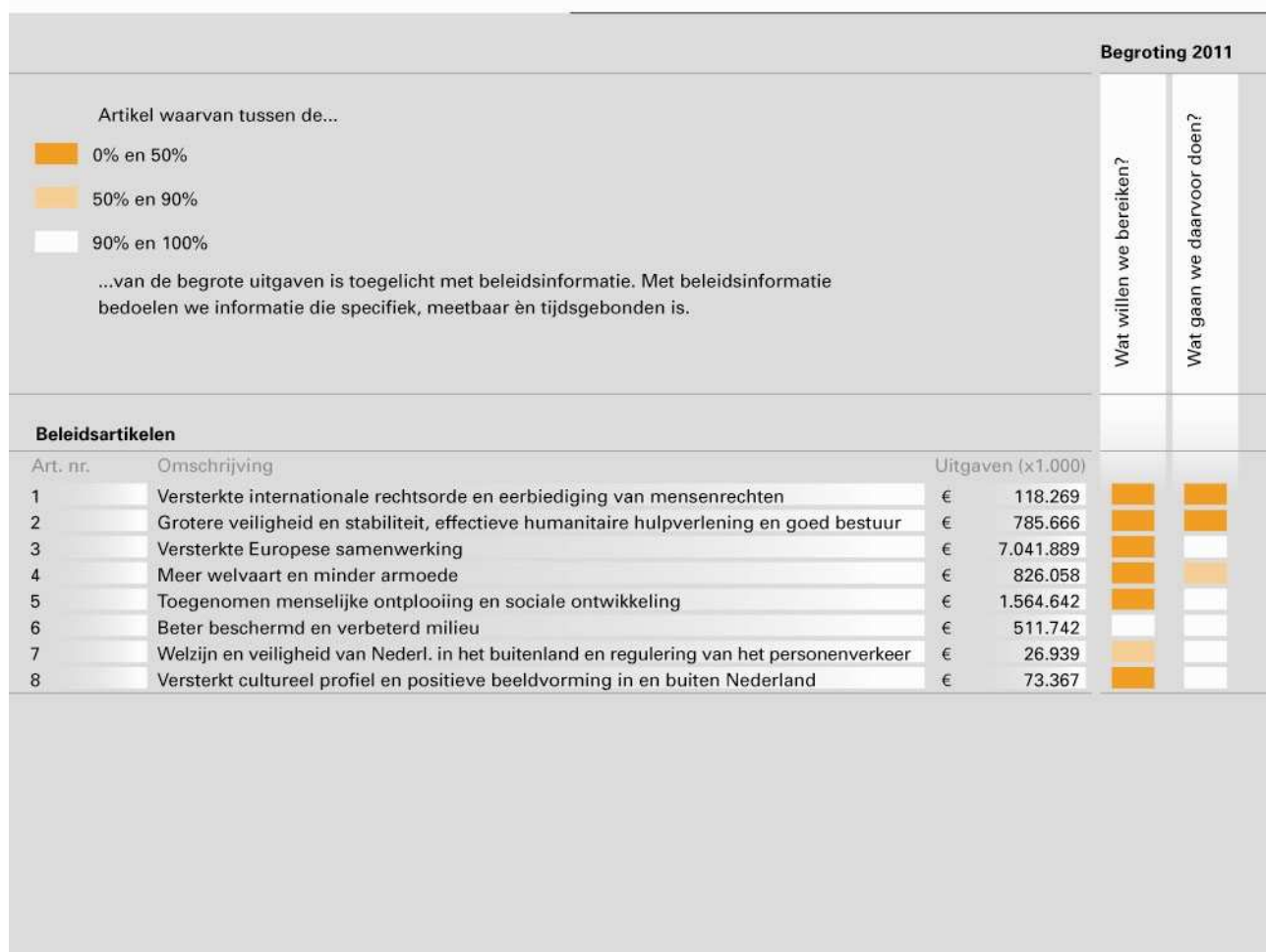

Factsheet beschikbaarheid beleidsinformatie in de begroting 2011 van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V)

Deze factsheet geeft een overzicht van de beschikbaarheid van beleidsinformatie in de begroting 2011 van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (BuiZa). Ook worden de ontwikkelingen in de beschikbaarheid van beleidsinformatie in de begrotingen en jaarverslagen van het ministerie in de afgelopen jaren getoond.

Kwaliteitskaart beschikbaarheid beleidsinformatie 2011: Ministerie van Buitenlandse Zaken

In bovenstaande figuur staat per artikel aangegeven welk deel van de begrote uitgaven wordt toegelicht met concrete beleidsinformatie. Wanneer tussen de 90% en 100% is toegelicht, is het betreffende vakje wit gekleurd. Wanneer bij minder dan 90% niet concreet is aangegeven wat de minister ermee wil bereiken en/of wat hij daarvoor wil gaan doen, is het vakje oranje (tussen 50% en 90% is lichtoranje en minder dan 50% is donkeroranje).

Toelichting bij kwaliteitskaart beleidsinformatie

Verbetertraject leidt tot meer inzichtelijke begroting

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken is sinds het najaar van 2009 in overleg met de Algemene Rekenkamer over een betere begroting en verantwoording over ontwikkelingssamenwerking (OS).¹ Het ministerie heeft naar aanleiding daarvan zowel de OS doelstellingen als de andere doelstellingen in de begroting aangepast.

¹ Zie onze brief d.d. 7 oktober 2010 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2010-2011, 32 500 V, nr. 6).

Wij stellen vast dat een aantal verbeteringen gerealiseerd is in de begroting 2011 in vergelijking met de begroting 2010 en het jaarverslag 2009, te weten:

- De begroting kent een meer beleidsmatige focus en samenhang. Zo heeft de minister bijvoorbeeld het onderdeel 'begroting op hoofdlijnen' toegevoegd.
- De ministeriële verantwoordelijkheid en de externe actoren worden nu bij elke algemene doelstelling beschreven.
- Bij de operationele doelen is systematisch een onderscheid gemaakt tussen beoogde beleidseffecten en te realiseren prestaties.
- De begroting geeft meer inzicht in de belangrijkste financiële uitgaven per operationele doelstelling.
- Enkele operationele doelstellingen die nauw met elkaar verweven waren, zijn samengevoegd.

Op een aantal punten kan de begroting nog verbeterd worden:

- Veel doelstellingen zijn nog weinig concreet geformuleerd. Voor een deel is dat eigen aan het (internationale) beleidsterrein, maar het is ook een gevolg van de geringe focus binnen deze algemene doelstellingen.
- De minister zou duidelijker kunnen aangeven welk instrument wordt ingezet om een doel te bereiken en waarom.
- Indicatoren waarmee de geleverde prestaties en daarmee behaalde effecten gemeten kunnen worden zijn spaarzaam aanwezig in de begroting. Ondanks de vele externe factoren die van invloed zijn op de effecten van het beleid, zijn er wel degelijk kwantitatieve of kwalitatieve indicatoren of streefwaarden te vinden. De minister verwijst bijvoorbeeld wel in de leeswijzer naar de site van de Verenigde Naties voor relevante indicatoren.

Prestatiegegevens verbeterd

De prestatiegegevens zijn meer specifiek, meetbaar en tijdgebonden geformuleerd dan vorig jaar. Een goed voorbeeld is operationele doelstelling 4.3 'Verhoogde economische groei en verminderde armoede als gevolg van gezonde private sector ontwikkeling in ontwikkelingslanden'. De minister geeft hier concreet aan welke prestaties hij wil leveren, bijvoorbeeld: 'de investeringsprojecten van het Private Sector Investeringsprogramma leiden in 2011 tot een lokale groei van 2.500 banen in ontwikkelingslanden'.

Effectgegevens onvoldoende concreet

Verschillende uitgaven zijn uitgebreider toegelicht met beleidsinformatie dan vorig jaar. Deze beleidsinformatie is echter nog niet voldoende concreet om tot een positiever beeld in de kwaliteitskaart beleidsinformatie over de begroting 2011 te leiden. Vooral de effecten ('Wat willen we bereiken') zou de minister concreter kunnen beschrijven: deze zijn nu onvoldoende meetbaar en tijdgebonden. Als de minister onvoldoende concreet heeft aangegeven wat hij wil bereiken, dan is het lastig om vast te stellen of de uitvoering van het beleid op koers ligt.

Geen explain per algemene en operationele doelstelling

De minister heeft in de begroting 2010 gebruik gemaakt van de optie om uit te leggen waarom het niet zinvol of relevant is om bepaalde uitgaven toe te lichten met concrete beleidsinformatie (het zogenoemde *comply or explain* principe). Voor de begroting 2011 heeft de minister hetzelfde beoogd. De minister schrijft in de leeswijzer van de begroting 2011 dat "waar dat nu haalbaar is, de beoogde beleidseffecten en de te realiseren prestaties voorzien zijn van indicatoren aan de hand waarvan realisatie kan worden afgemeten".

In tegenstelling tot vorig jaar heeft de minister in deze begroting echter niet expliciet aangegeven bij welke algemene en operationele doelstellingen geen gegevens over effecten en/of prestaties kunnen worden opgenomen. Hiermee voldoet de minister niet meer aan een belangrijke eis die de Tweede Kamer stelt aan het *comply or explain* principe. Wij verzoeken de minister om, net als in de begroting 2010, alsnog aan te geven voor welke beoogde beleidseffecten en te realiseren prestaties hij het niet haalbaar acht deze te voorzien van indicatoren.

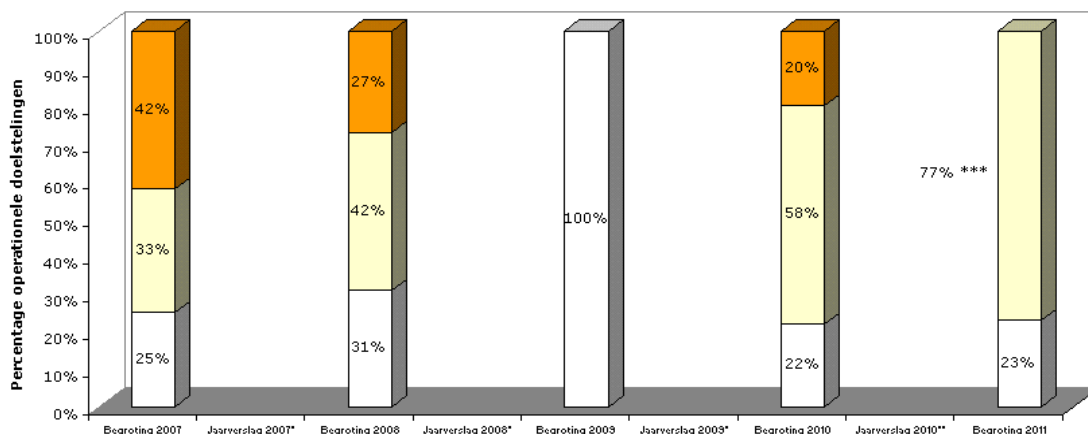
Wij bevelen de minister aan er naar te streven alle operationele doelstellingen te voorzien van concrete beleidsinformatie over beoogde effecten en geplande beleidsprestaties en waar dit niet mogelijk is, hiervoor *per* operationele doelstelling de redenen aan te geven.

Ontwikkelingen in de beschikbaarheid van beleidsinformatie in begrotingen en jaarverslagen

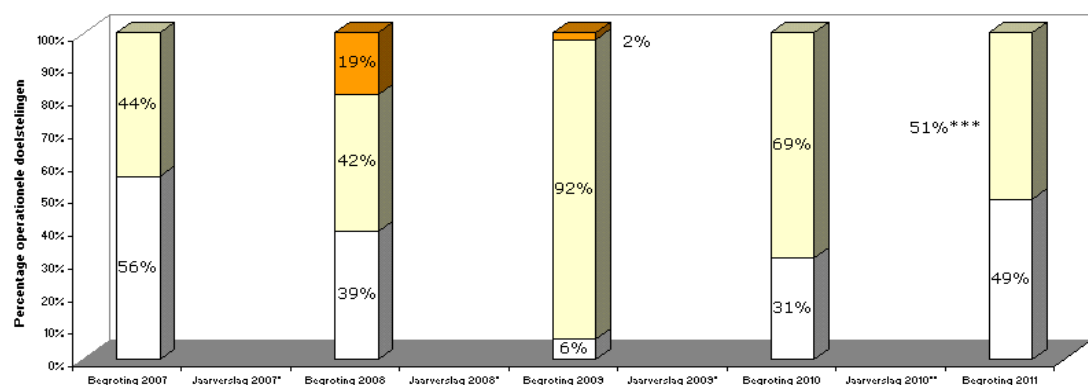
In onderstaande figuur laten wij de ontwikkeling zien in de beschikbaarheid van de beleidsinformatie in de jaarverslagen 2007, 2008 en 2009 en in de begrotingen van 2007, 2008, 2009, 2010 en 2011 van het Ministerie van BuiZa.

■ percentage doelstellingen waarover de minister geen concrete informatie heeft opgenomen en dit niet heeft uitgelegd
■ percentage doelstellingen waarbij de minister heeft uitgelegd waarom er geen concrete informatie over is opgenomen
■ Percentage operationele doelstellingen waarover de minister concrete informatie heeft opgenomen

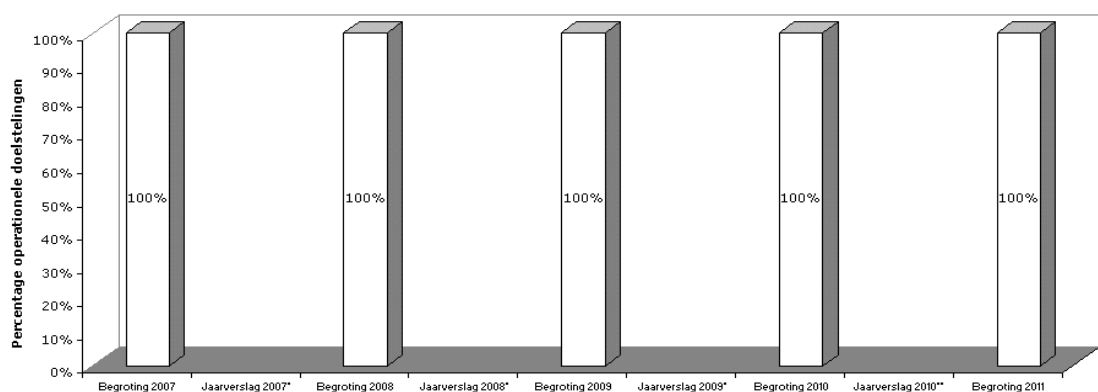
Wat willen we bereiken? / Hebben we bereikt wat we ons hadden voorgenoemd?

Wat gaan we daarvoor doen? / Hebben we daarvoor gedaan wat we van plan waren te doen?

Wat mag het kosten? / Heeft het gekost wat het zou kosten?

*) In het kader van het experiment Verbetering verantwoording en begroting hoefde de minister in dit jaarverslag geen informatie op te nemen over de realisatie van doelen en prestaties op het niveau van beleidsartikelen.

***) De gegevens met betrekking tot de beschikbaarheid van beleidsinformatie in het jaarverslag 2010 worden onderdeel van ons rapport bij het jaarverslag, dat wij woensdag 18 mei 2011 publiceren.

****) De minister heeft in het algemeen maar niet per algemene of operationele doelstelling aangegeven waarom er geen concrete beleidsinformatie is opgenomen. Wij hebben de minister verzocht dit alsnog te doen.

Reactie minister

Wij hebben deze factsheet voor bestuurlijke reactie aangeboden aan de minister van BuiZa. Wij vatten zijn reactie, die hij op 12 oktober 2010 heeft gestuurd, hier samen. De volledige reactie staat op onze website www.rekenkamer.nl.

De minister geeft aan dat hij voornemens is in de komende begrotingen verdere verbeteringen door te voeren. Hierbij geeft hij wel aan dat de aard van de doelstellingen van het ministerie ervoor zorgt dat niet alle doelstellingen van specifieke, meetbare en tijdgebonden informatie voorzien kunnen worden, en dat er altijd gebruikgemaakt zal moeten worden van de mogelijkheid tot *explain*.

De minister heeft op ons verzoek alsnog aangegeven bij welke doelstellingen hij *explain* wil toepassen. In onderstaand overzicht vatten wij de redenen samen die de minister in zijn reactie aandraagt voor het ontbreken van beleidsinformatie.

Ten slotte geeft de minister in zijn reactie aan dat hij onze aanbeveling overneemt om in de komende begroting alle operationele doelstellingen te voorzien van concrete beleidsinformatie over beoogde effecten en geplande beleidsprestaties en waar dit niet mogelijk is, hiervoor per operationele doelstelling de redenen aan te geven.

Operationele doelstelling waarop minister <i>explain</i> toepast	Reden minister om geen concrete beleidsinformatie op te stellen (type <i>explain</i>)	Ontbrekende beleidsinformatie betreft
1.1 t/m 1.3 onderdeel van artikel 1 'Versterkte internationale rechtsorde en eerbiediging van de mensenrechten'	Doelstellingen zijn veelal diplomatiek van aard en onderdeel van een internationaal krachtenveld	Prestaties en effecten
2.1 t/m 2.8 onderdeel van artikel 2 'Grottere veiligheid en stabiliteit, effectieve humanitaire hulpverlening en goed bestuur'		
3.1 t/m 3.5 onderdeel van artikel 3 'Versterkte Europese samenwerking'		
5.6 'Versterken van het maatschappelijk middenveld in ontwikkelingslanden'	Het brede en kwalitatieve karakter van deze operationele doelstelling bemoeilijkt de meetbaarheid	Prestaties en effecten

Nawoord Algemene Rekenkamer

We waarderen het dat de minister in zijn bestuurlijke reactie per operationale doelstelling de *explain* heeft opgenomen die de in de ontwerpbegroting 2011 nog ontbrak. De eerstvolgende suppletoire begroting is onzes inziens het juiste moment om dit ook aan de Tweede Kamer te melden. Wij zullen vervolgens onze bevindingen over de beschikbaarheid van beleidsinformatie in de begroting van het Ministerie van Buiza hierop aanpassen in ons rapport bij het jaarverslag 2010.